

رئیس و شریک بدهکار

علی حیدری، کارشناس رفاه و تامین اجتماعی

تصور کنید شرکت سه جانبه‌ای را که یک ضلع آن هم رئیس باشد و هم به شریک دیگر بدهکار باشد و هم دست بالا را در مذاکلات، انتصابات و... موضوع مورد شرکت داشته باشد. نظامات بیمه‌های اجتماعی قرار بوده حاصل مشارکت بیمه‌دهنده، کارفرما و دولت باشد و اتفاقاً سهم غالب این منابع از سوی بیمه‌شده و کارفرما پرداخت می‌شود، ولی دولت‌ها و مجالس قانون‌گذاری از سال ۱۳۵۴ هیچ‌گاه سهم‌الشرکه دولت در حق بیمه تامین اجتماعی را در موعد قانونی نیز پرداخته و نمی‌پردازند.

تنظیمات بازار کار و نظامات بیمه‌های اجتماعی در دنیا بر پایه سه جانبه‌گرایی (بیمه‌شده، کارفرما و دولت) و ارکان عالی لازم برای اداره این نظامات بر پایه همین سه جانبه‌گرایی شکل می‌گیرد ولی چون بیم آن هم فرشته که تشکل‌های مربوط به کارگران و کارفرمایان نگاه کوتاه‌مدت یا سلیقه‌ای داشته باشند، گفته‌اند دولت به‌عنوان پایدارترین نهاد جامعه، مرجع رسمیت بخشی به این نظامات باشد.

در ایران نیز تا سال ۱۳۸۷ و به‌موجب اساسنامه اولیه تامین اجتماعی و نیز اساسنامه مصوب شورای انقلاب، سه جانبه‌گرایی در ارکان عالی سازمان نسبتاً رعایت می‌شد ولی از اواخر دهه ۸۰ و با تغییر اساسنامه سازمان مزبور توسط دولت وقت، به ویژه با تصویب اصلاحیه ماده ۱۱۳ قانون مدیریت خدمات کشوری و اساسنامه‌های منبعث از آن، سه جانبه‌گرایی در ارکان عالی تامین اجتماعی از بین رفت و این سازمان کاملاً تحت پدپدولت قرار گرفت.

به‌طور کلی در چند دهه اخیر طلبکاران دولت عبارتند از بانک مرکزی، بانک‌ها، پیمانکاران طرح‌های عمرانی و سازمان‌ها و صندوق‌های بیمه‌گر اجتماعی به‌ویژه سازمان تامین اجتماعی و معالمان مشاهده می‌شود که در قوانین برنامه بودجه فقط به‌بدهی‌های دولت به بانک مرکزی، بانک‌ها و پیمانکاران طرح‌های عمرانی توجه می‌شود و بدهی‌های بیمه‌ای دولت به سازمان‌های بیمه‌گر اجتماعی و به خصوص تامین اجتماعی مورد غفلت عمدی قرار می‌گیرد در حالی که این اقدام در اصل بدهی دولت به بیمه‌شدگان (کارگران و کارمندان) است. به‌طور مثال در لایحه بودجه هفتم توسعه و مصوبه کمیسیون تلفیق برنامه هفتم می‌بینیم که همین امر حادث شده و دولت متکلف به تبدیل بدهی‌های خود به بانک‌ها و پیمانکاران به اوراق بهادار شده و مقرر است آنها را تادیه کند ولی برای تادیه مطالبات بیمه‌ای سازمان تامین اجتماعی یک حکم بی‌بوی و بی‌خاصیت گنجانده شده است.

در جزء ۱ بندت ماده ۱۰ مصوبه کمیسیون تلفیق برنامه هفتم توسعه آمده است: «به‌منظور تعیین تکلیف و بازپرداخت بدهی دولت به شبکه بانکی سازمان برنامه و بودجه موظف است معادل طلب حسابرسی شده بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی از دولت و شرکت‌های دولتی، اوراق با سررسید حداکثر پنج‌سال در اختیار بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی طلب کار قرار دهد. اوراق موضوع این بند باید حداکثر سه‌ماهه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون به بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی تحویل شود. مسئولیت اجرای این بند حسب مورد بر عهده رئیس سازمان، وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس مجمع عمومی شرکت دولتی بدهکار است.»

همچنین در بند الحاقی به ماده ۲۴ مصوبه کمیسیون تلفیق برنامه هفتم توسعه آمده: «وزارت امور اقتصادی و دارایی متکلف است بدهی معوق به پیمانکاران طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌های ملی و استانی را تا پایان سال اول برنامه به اوراق بهادار تبدیل و برای آنها جریان نقدی با سررسید مشخص تعیین کند. این اوراق با سررسید حداکثر پنج‌ساله بر اساس برنامه‌ای که وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه می‌کند به تدریج تا پایان برنامه، قابل معامله در بازار سرمایه خواهد شد.»

این در حالی است که به موجب بند ۴ سیاست‌های کلی تامین اجتماعی ابلاغی که برای دولت و مجلس لازم‌الاجراست، تصریح شده که دولت متکلف به «جلوگیری از ایجاد و انباشت بدهی‌های دولت به سازمان‌ها و صندوق‌های بیمه‌گر اجتماعی» است. جالب توجه اینکه در متن لایحه و مصوبه کمیسیون تلفیق برنامه هفتم توسعه حتی راه‌بر تادیه بدهی‌های بیمه‌ای دولت بسته‌اند و آمده است که دولت حق ندارد واگذاری سهام برای تادیه بدهی‌های خود به تامین اجتماعی استفاده کند.

همچنین آمده که سازمان باید سهام خود را بفروشد و بودجه خود و شرکت‌ها و موسسات خود را بودجه دولت درج کند و مدیران شرکت‌هایش را بر اساس ضوابط تعیین شده از سوی دولت منصوب کند و در این میان مشخص نیست پس این ساز و کار مبتنی بر سه جانبه‌گرایی کجاست و صاحبان واقعی و اصلی این نهادی که به‌استاد بند ۳ سیاست‌های کلی تامین اجتماعی «موال آن متعلق حق مردم است» در کجای این معامله قرار دارند؟

استاد - شاگردی و افزایش سن و سابقه بازنشستگی این بار از آستین مجلس سر درآورد
چرخش به راست ناگهانی در آخرین لحظات

نسرین هزاره مقدم

متن ضدکارگری بر نامه هفتم توسعه، به محل مناقشه‌ای جدی میان فعالان کارگری، دولت و نمایندگان مجلس تبدیل شده است. نکته اینجاست که بعد از یکی دو ماه اظهارات نمایندگان مجلس یازدهم مبنی بر حذف موارد ضد کارگری بر نامه از قبیل طرح استاد - شاگردی یا افزایش سن و سابقه بازنشستگی، دوباره در آخرین روزهای بررسی این برنامه در کمیسیون تلفیق، در گردشی عجیب، این موارد دوباره به برنامه الحاق شد.

طبق گزارش‌ها در آخرین روزهای بررسی برنامه هفتم در کمیسیون تلفیق یعنی هفدهم شهریور، نمایندگان عضو این کمیسیون بخش‌هایی از برنامه را که مورد انتقاد بود و ادعای حذف آن را داشتند، بدون هیچ توضیحی به برنامه پیوست کرده‌اند. به عبارت دیگر بعد از چند ماه افت و خیز و مصاحبه‌های مکرر در رسانه‌ها، نمایندگان حاضر در کمیسیون تلفیق، در آخرین لحظات به کارگران و مزدبگیران، رکب زدند و تغییرات ضد کارگری بر نامه هفتم که قرار است به زودی به صحن مجلس بیاید، در لحظه آخر دوباره به متن برنامه اضافه شده‌اند.

آنچه اعضای کمیسیون تلفیق به برنامه هفتم افزودند

این تغییرات، بازه گسترده‌ای دارد؛ از یک سو طرح استاد - شاگردی با قوت بسیار بازگشته و از سوی دیگر، افزایش سن و سابقه یا همان اصلاحات پارامتریک و ادغام صندوق‌ها هم به متن برنامه هفتم الصاق شده است.

بر اساس بند الحاقی ۲، به منظور ترویج نظام استاد - شاگردی و ارتقای مهارت‌آموزی، بنگاه‌ها و اصناف دارای حداکثر چهار نفر شاغل بیمه‌شده در پایان شهریور ۱۴۰۲، می‌توانند تا حداکثر چهار نفر را با پرداخت دستمزد

توافقی و بدون الزام به پرداخت حق بیمه بیکاری و بازنشستگی و صرفاً با پرداخت حق بیمه در زمان واز افتادگی به کارگیری کنند. به کارگیری اشخاص موضوع این بند برای هر فرد حداکثر دو سال و مشروط به حفظ تعداد شاغلین بیمه‌شده در تاریخ صدر این بند توسط بنگاه یا صنفت در مدت استفاده از مزایای این بند است.

مشخص است نمایندگان ظاهراً خیلی عجله داشته‌اند تا سرمایه‌داران را از همین شهریور امسال از نعمت بیکاری کسیند از کارگر و کار تقریباً رایگان بهره‌مند کنند. با تصویب احتمالی این بند در صحن مجلس، از همین شهریور ماه، خرده کارفرمایان سودجو که سال‌هاست به دنبال قانونی‌سازی بیکاری و استثمار هستند، می‌توانند کارگران نیازمند و بیکار را با دستمزد توافقی (حتی تا مرز یک‌دهم یا یک بیستم خط فقر) و بدون بیمه و بازنشستگی به کار بگیرند. شاید لابی‌های چندساله برخی از حامیان

سرمایه‌داری از جمله انجمن خیریه نذر اشتغال امام حسین (ع) حالا جواب داده است!

راهنامه چپ و گردش به راست نمایندگان انقلابی

سرنوشت همین موضوع استاد - شاگردی نشان می‌دهد که چگونه یک چرخش به راست عجیب از سوی نمایندگان در آخرین لحظات، چگونه

مشخص است نمایندگان ظاهراً خیلی عجله داشته‌اند تا سرمایه‌داران را از همین شهریور امسال از نعمت بیکاری کسیند از کارگر و کار تقریباً رایگان بهره‌مند کنند. با تصویب احتمالی این بند در صحن مجلس، از همین شهریور ماه، خرده کارفرمایان سودجو که سال‌هاست به دنبال قانونی‌سازی بیکاری و استثمار هستند، می‌توانند کارگران نیازمند و بیکار را با دستمزد توافقی (حتی تا مرز یک‌دهم یا یک بیستم خط فقر) و بدون بیمه و بازنشستگی به کار بگیرند. شاید لابی‌های چندساله برخی از حامیان

خدایی: تصویب استاد شاگردی و اصلاحات پارامتریک، بدترین کارنامه ممکن را برای مجلس یازدهم رقم خواهد زد.

پارامتریک، بدترین کارنامه ممکن را برای مجلس یازدهم رقم خواهد زد. حرکت بر خلاف منافع عامه، بدترین رویکرد برای آنهاست که مدعی نمایندگی مردم هستند

منظور کاهش قدرت خرید کارگران را ارائه کردیم، گفت: وزیر کار قبول داد که جلسه به این منظور تشکیل شود. طبق قانون باید هفته بعد جلسه برگزار شود اما هنوز اطلاعی برای برگزاری جلسه ندهاند. وی با اشاره به اینکه درخواست ما این بود که بازنگری در بحث معیشت صورت گیرد، افزود: طی سال‌های اخیر فشار زیادی در حوزه مسکن به کارگران وارد شد.

شهرداری جیرفت برای بازگشت به کار کارگران شرط گذاشت

تعدادی از این کارگران در گفت‌وگو با ایسنا اعلام کردند: نزدیک به ۷۰ نفر جمعیت ۱۴۳ نفر کارگران اخراجی شهرداری جیرفت بعد از چهار ماه بیکاری در حالی برای شروع به کار مجدد دوت به کار شده‌اند که باید شروط شهرداری را برای کار بپذیرند. به گفته یکی از این کارگران، شهرداری جیرفت به او و سایر همکاران تعدیلی اعلام کرده که چنانچه کارگری حاضر به قبول شرایط کار جدید نیست امکان اشتغالش وجود ندارد. او با بیان اینکه این رفتار شهرداری نقض قانون کار است و نباید به عنوانی مختلف حقوق صنفی و قانونی کارگران را تضعیف کرد، گفت: یکی از شرایط مدیران شهری برای بازگشت به کار کارگرانی که پیش از این دو سال در شهرداری جیرفت کار کرده‌اند مطرح کردن شرط سنی ۳۵ سال است. این موضوع

در حالی از سوی شهرداری مطرح شده که طی دو سال گذشته کارگران مورد نظر چندبار مراحل استخدامی را با ارائه مدارک به شهرداری طی کرده‌اند و در آن هیچ خبری از شرط سنی نبود. او افزود: مورد دیگر گرفتن تعهد محضری از کارگران برای جابه‌جایی شغلی در آینده است. به موجب این تعهد کارگران قبل از شروع به کار متعهد می‌شوند به هیچ وجه امکان جابه‌جایی و انتقال به واحد دیگر را ندارند.

یکی دیگر از کارگران درباره شرط دیگر شهرداری برای بازگشت به کار گفت: لحاظ نشدن سوابق شغلی و بیمه‌ای کارگران در شهرداری مورد مهم دیگری است که پیش پای کارگران گذاشته شده و به آنها اعلام شده سابقه کاری یک تا ۲ ساله آنها در سوابق شغلی جدید لحاظ نمی‌شود.

کارگران اخراجی شهرداری جیرفت از شروط تازه مدیران شهری برای بازگشت به کار خود خبر دادند.

تجمع بازنشستگان کشوری در برخی شهرها

روز گذشته (۲۱ شهریور ماه) جمعی از بازنشستگان کشوری شهرهای مختلف در اعتراض به وضع بد معیشتی و نامناسب بودن شرایط زندگی، مقابل صندوق بازنشستگی کشوری تجمع کردند. به گزارش ایلنا، بازنشستگان می‌گویند: مستمری دریافتی برای ۱۰ روز ماه کافی نیست و هیچ راهی برای امرار معاش نداریم. طبق این گزارش، جمعی از این بازنشستگان رافرنهنگیان بازنشسته تشکیل می‌دهند.

دوباره احیای ناگهانی ادوازدهم تیرماه «عباس گوگردی» نایب رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس درباره نظر دولت درباره افزایش سن بازنشستگی گفت: «دولت در ماده ۲۹ برنامه هفتم، سن بازنشستگی برای زنان را ۵۳ سال و برای مردان ۵۶ سال تعیین کرده بود که کمیسیون اجتماعی در جلسه هفته گذشته در پیشنهادات خود به کمیسیون تلفیق این اعداد را حذف کرد». حالا همان حذفیات را البته با احتمال تصویب بالاتر (چون بررسی متن لایحه در کمیسیون‌ها به پایان رسیده) می‌بینیم که ظهور کرده‌اند!

مجلس در زمینه افزایش منافع سرمایه‌داران، انقلابی عمل کرد

کارگران از این چرخش به راست در لحظه آخر انتقاد دارند. «علی خدایی» عضو کارگری شورای عالی کار در ارتباط با عملکرد نمایندگان مجلس در قبایل برنامه هفتم توسعه گفت: رفتار نمایندگان مجلس، به راستی عجیب و غریب است. به اعتقاد من در مجلس یک انقلاب به نفع سرمایه‌داران در حال وقوع است. تا به حال سابقه نداشته

کمیسیون تلفیق مجلس به بحثی مثل استاد - شاگردی که معنا و مفهومی جز حمایت صرف از سرمایه‌داران ندارد، ورود کند. او اضافه می‌کند: آقایان کمیسیون تلفیق در برنامه پنج ساله کشور، به دنبال قانونی کردن استثمار کارگران هستند. چرا این همه بودجه مملکت به دانشگاه‌ها و سازمان‌های عریض و طویل فنی و حرفه‌ای به بهانه «مهارت‌آموزی» تزیق می‌شود و بعد اعلام کنیم این نهادها که مسئولیت مهارت‌آموزی دارند، ناکارآمدند و خروجی کافی ندارند، پس برای مهارت‌آموزی باید از جیب و زندگی طبقه کارگر مایه بگذاریم؟! به خاطر مهارت‌آموزی، کارگران باید با مزد توافقی کار کنند و بیمه و بازنشستگی نداشته باشند! این چه مدل مهارت‌آموزی است که با استثمار محقق می‌شود؟! خدایی پیشنهاد می‌دهد: اگر سازمان فنی و حرفه‌ای کارایی ندارد و نمی‌تواند به کارآموزان مهارت بیاموزد،

به‌زعم فعالان صنفی، نمایندگان مجلس یازدهم به کارگران بد کردند و در واقع برای کارگران هیچ کاری نکردند اما گویا به منویات دولت عمل کرده‌اند. آنچه را دولت در نسخ اولیه برنامه هفتم برای حمایت از سرمایه‌داران در نظر داشت، دوباره به برنامه بازگرداندند. بنابراین نمایندگان به جای عامه مردم در خدمت دولت بودند و برای دولت کار کرده‌اند و در عین حال با خود گفته‌اند وقتی این کار را بکنیم که دیگر زمانی برای اعتراض نباشد!...

با تصویب احتمالی برنامه هفتم در مجلس، خرده کارفرمایان سودجو که سال‌هاست به دنبال قانونی‌سازی بیکاری و استثمار هستند، می‌توانند کارگران نیازمند و بیکار را با دستمزد توافقی و بدون بیمه و بازنشستگی به کار بگیرند

این سازمان را کامل منحل کنند و بودجه آن را به کارفرمایان بدهند تا به کارگران خود آموزش ضمن خدمت بدهند. آقایان نعل وارونه می‌زنند و استدلال هایشان هیچ منطقی ندارد. چرا باید کارگران از حداقل‌های قانونی به اسم استاد - شاگردی چشم‌پوشند؟! به نظر می‌رسد از افرادی مانند مدیران خیریه نذر اشتغال امام حسین (ع) مشاوره گرفته‌اند و ظاهراً تلاش‌های این گروه‌ها به ثمر رسیده است!

وکیل الدوله‌هایی که مدعی نمایندگی مردم هستند

به گفته خدایی، تصویب استاد - شاگردی و اصلاحات پارامتریک، بدترین کارنامه ممکن را برای مجلس یازدهم رقم خواهد زد. حرکت بر خلاف منافع عامه و قدم برداشتن در مسیر منافع خاص و آقا‌ده‌ها، بدترین رویکرد است برای آنهاست که مدعی نمایندگی مردم هستند!

دولت‌های مختلف در طرح‌های مسکن دولت‌ها ناموفق عمل کرده‌اند.

تاجیک بیان کرد: با شرایط اقتصادی و معیشتی موجود خانوارها افراد نمی‌توانند حقوق خود را به آخر ماه برسانند و در تامین نیازهای خانواده خود در مانده‌بودن ترتیب‌حی بسیاری در تامین اجاره خانه خود مشکل دارند. این روند معضلی است که نیاز به تحقیق هم‌نظر دو همه‌خوادم‌های جوان درگیر آن هستند و اگر خانه‌پدیری به کمک آنها نیاید، معضل بیشتر هم خواهد شد. این یعنی مادر آینده‌ای نه چندان دور نه تنها با معضل خانه‌دار شدن بلکه با معضل اجاره کردن خانه هم‌روبه‌رو هستیم که روند آن آغاز شده و نیازمند این است که دولت توجه بیشتری کند.

نماینده کارگران در شورای عالی کار اظهار داشت: مسکن کارگران یکی از مشکلات لاینحل جامعه کارگری است. متأسفانه

طبق گفته‌های این کارگر، تا این لحظه حدود ۳۰ نفر از کارگران تعدیلی شهرداری جیرفت با قبول شرایط مشمول بازگشت به کار مجدد شده‌اند.

یکی از این کارگران هم گفت: با وجود آنکه از شروع به کار همین ۳۰ کارگر (که قرار بود از ابتدای شهریور شروع به کار کنند) خبری نیست، طی دو سال گذشته همواره دستمزد آنها با روزی ۸ تا ۱۲ ساعت کار زیر حداقل‌های قانونی مصوبه شورای عالی کار پرداخت شده است. او افزود: در سال ۱۴۰۰ با امید اینکه در آینده وضعیت کاری‌مان بهبود پیدا کند با حقوق ماهیانه سه میلیون و ۸۰۰ هزار تومان به عنوان نیروی نظیف و خدمات شهری کار کردیم که در نهایت این رقم در سال ۱۴۰۲ به حدود ۵ میلیون تومان رسید. طبق این گزارش، کارگران چند روز قبل به دفتر دادستان و قرق‌ماندار در جیرفت مراجعه کرده که به آنها وعده رسیدگی به مشکلاتشان داده شده است.

مرگ سه کارگر چاه‌کن در عمق ۱۰ متری زمین

صبح دبروز (۲۱ شهریور ماه) سه کارگر چاه‌کن بر اثر گاز فتگی در تهران جان خود را از دست دادند. به گزارش ایلنا، بر اساس گفته «جلال ملکی» سخنگوی آتش‌نشانی تهران، در یک ساختمان سه کارگر چاه‌کن در حال حفر چاهی به عمق ۱۰ متر بودند که دچار حادثه گاز فتگی می‌شوند. طبق این گزارش، آتش‌نشانی با استفاده از تجهیزات ویژه‌های

داخل چاه راه‌تھویه کرده و با به کارگیری ابزار مخصوص خود را به کارگران که در فونشان ۲۵ تا ۳۰ ساله و تبعه افغانستان بودند را به خارج از چاه انتقال دادند. نیروهای عملیاتی سه کارگر جوان که کاملاً بی‌هوش بود را تحویل امدادگران اورژانس حاضر در محل دادند که پس از انجام معاینات اولیه مشخص شد آنها در همان لحظات اولیه جان خود را از دست داده‌اند.